

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 67/07-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. P. P., správcu konkurznej podstaty P. s. r. o., „v likvidácii“, B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. N., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 3, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z 22. novembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. P. P. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2006 doručená sťažnosť JUDr. Ing. P. P., správcu konkurznej podstaty P. „v likvidácii“, B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. V. N., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 3, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 142

ods. 3 ústavy rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z 22. novembra 2005.

Najvyšší súd porušil podľa sťažovateľa jeho základné práva tým, že v rámci konania o dovolaní svojím rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z 22. novembra 2005 zrušil rozsudok Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 188/02 z 11. novembra 2003 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sp. zn. 23 Co 61/04 zo 7. septembra 2004 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd popísal len tvrdenia žalovaných v 2. až 6. rade, pričom z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, aké vyjadrenie podali žalovaný v 1. rade a žalobkyňa a ako sa najvyšší súd zaoberal týmito vyjadreniami, ďalej namieta, že najvyšší súd sa nezaoberal jeho procesným návrhom uvedeným v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaných v 2. až 6. rade, ktorým ho upozornil na splnenie podmienky na prerušenie konania zo zákona. Tým, že najvyšší súd konanie neprerušil a vyhlásil rozhodnutie, navodil stav, na základe ktorého došlo k zmareniu celého konkurzného konania, ktoré prebieha v súlade so schváleným plánom speňazenia a právoplatnými rozhodnutiami vydanými v konkurznom konaní. Týmto najvyšší súd podľa sťažovateľa porušil čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Najvyšší súd nezachoval podľa sťažovateľa rovnosť účastníkov konania, keď sa nevysporiadal s jeho procesným návrhom a vôbec nebral do úvahy jeho tvrdenia, a to až do tej miery, že nepovažoval ani za potrebné v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť, aké procesné návrhy sťažovateľ najvyššiemu súdu predložil a ako sa najvyšší súd s týmito návrhmi vysporiadal.

Porušenie základných práv a slobôd spočíva podľa sťažovateľa v nasledovnom konaní najvyššieho súdu:

1. Najvyšší súd sa vôbec nezaoberal jeho procesným návrhom uvedeným v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaných v 2. až 6. rade, ktorým ho upozornil na prerušenie konania zo zákona.

Najvyšší súd sa vôbec nezaoberal jeho tvrdeniami a tvrdeniami žalobkyne o predčasnosti dovolania. Týmto najvyšší súd porušil čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Najvyšší súd pri rozhodovaní vychádzal – napriek upozorneniu sťažovateľa – z judikatúry, ktorá je značne zastaralá a vychádzala z dovedy platných právnych predpisov, ktoré sa od uvedeného obdobia zmenili.

Týmto svojím rozhodnutím a konaním najvyšší súd porušil čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 20 ods. 1 ústavy, zasiahol do vlastníckeho práva sťažovateľa a porušil ho, keď o ňom rozhodol na základe judikatúry, ktorá sa opiera o platné právne predpisy, ktoré boli medzičasom novelizované.

3. Sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, čím najvyšší súd porušil čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 7 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Najvyšší súd v uvedenej veci nezachoval rovnosť účastníkov konania a nepostupoval spravodlivo voči sťažovateľovi ako účastníkovi konania a ako občanovi Slovenskej republiky a neodôvodneným, resp. nedostatočne odôvodneným rozhodnutím spôsobil, že sťažovateľ disponuje s rozhodnutím, z ktorého odôvodnenia nie je zrejmé, ako sa najvyšší súd vysporiadal s jeho tvrdeniami a procesnými návrhmi.

Rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje právny názor, ktorý je záväzný pre súdy nižšieho stupňa, avšak z obsahu rozhodnutia nie je zrejmé

- prečo majú súdy postupovať podľa názoru najvyššieho súdu,
- o aké zákonné ustanovenia sa majú opierať pri odôvodnení svojho rozhodnutia,
- a akým spôsobom majú rozhodnúť o sťažovateľových procesných návrhoch, ktoré boli predložené už aj najvyššiemu súdu a tento ich nijakým spôsobom nevyhodnotil a ani sa nimi vôbec nezaoberal.

Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1 Cdo 27/2005 zo dňa 22. 11. 2005 došlo k porušeniu ustanovenia článku 2 ods. 2, článku 12 ods. 1, článku 20 ods. 1, článku 46 ods. 1, článku 46 ods. 3, článku 47 ods. 3 Ústavy SR a článku 2 ods. 2, článku 7 ods. 1, článku 36 ods. 1, 3 a článku 38 ods. 2 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1 Cdo 27/2005 zo dňa 22. 11. 2005 sa zrušuje a vracia sa vec na nové prejednanie a rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR pri dodržaní vyššie uvedených zákonných ustanovení.

3. Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 5.788,- Sk (1 úkon = 2.730,- Sk + režijný paušál 164,- Sk) na účet právneho zástupcu sťažovateľa č. ú.: ..., ktorý je vedený v T. a. s. pobočka B. v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ svoje podanie doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 22. júna 2006, v ktorom opakovane uviedol niektoré z argumentov uvedených v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 12. apríla 2006. Sťažovateľ rozšíril svoju sťažnosť o namietanie porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 142 ods. 3 ústavy z dôvodu nevyhlásenia rozsudku sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z 22. novembra 2005 verejne a petit návrhu na rozhodnutie upresnil takto:

„1. Najvyšší súd SR svojim rozsudkom sp. zn.: 1 Cdo 27/2005 zo dňa 22. 11. 2005 porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konania podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň porušil právo sťažovateľa na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1 Cdo 27/2005 zo dňa 22. 11. 2005 sa zrušuje a vracia sa vec na nové prejednanie a rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR pri dodržaní vyššie uvedených zákonných ustanovení.

3. Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 5.788,- Sk (1 úkon = 2.730,- Sk + režijný paušál 164,- Sk) na účet právneho zástupcu sťažovateľa č. ú.: ..., ktorý je vedený v T. a. s. pobočka B. v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd požiadal o vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa predsedu najvyššieho súdu, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. I Cdo 27/2005 z 22. novembra 2005 zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2004 sp. zn. 23 Co 61/04 a rozsudok Okresného súdu v Ružomberku z 11. novembra 2003 č. k. 5 C 188/02-220 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho rozhodnutia vychádzal z jednotnej súdno-aplikačnej praxe, ktorá je jednotná v názore, že všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá podľa § 101 Obč. zákonníka plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, začína plynúť objektívne. Uviedol, že uplatnenie nároku spoluvlastníka na predkupné právo môže byť vykonané, resp. uplatnené v deň, kedy nárok dosiahol vo svojom vývoji najvyššie procesné štádium, ktorým je právo podať žalobu na súde (actio nata). Toto právo nie je závislé od subjektívnej vedomosti oprávneného subjektu o podstate práva a o jeho výkone. Vyslovil, že v danom prípade bolo možné predkupné právo reálne uplatniť 24. 5. 1999, kedy bola uzavretá kúpna zmluva, ktorou bolo predkupné právo porušené. Okamžik kedy došlo k porušeniu práva, nemožno posúvať až do dňa zápisu (vkladu) vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, pretože v takomto prípade už ide o spôsob, ktorým sa završuje súkromnoprávny úkon, ktorý má význam pre prevod vlastníckeho práva a nie pre právny úkon ako taký. Je treba dôsledne odlišovať obligačnoprávny účinok zmluvy o prevode nehnuteľnosti, t. j. existenciu účinnej zmluvy ako právneho titulu na strane jednej a vecnoprávny účinok vkladu do katastra nehnuteľnosti ako spôsob nadobúdania vlastníckeho práva na strane druhej. Najvyšší súd výslovne v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že v posudzovanom prípade nebol dôvod odchyliť sa od konštantnej judikatúry o začiatku plynutia premlčacej doby (predovšetkým R 50/85).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uskutočnil výklad ustanovení § 40a, § 140 a § 101 Obč. zákonníka v danej veci v súlade s ústavou. Skutkový stav a právne závery súd vo svojom rozhodnutí náležite odôvodnil. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodniteľnosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (I. ÚS 131/05).

Kedže nemožno súhlasiť so závermi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti, navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky tejto sťažnosti nevyhovel. Súčasne súhlasím s upustením od ústneho pojednávania.“.

Na toto vyjadrenie zareagovala právna zástupkyňa sťažovateľa svojim podaním z 21. decembra 2006, ktorá opakovane namietala, že

„1. Najvyšší súd SR sa vôbec nezaoberal mojim procesným návrhom uvedeným v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaných v 2. až 6. rade, ktorým som upozornil Najvyšší súd SR na prerušenie konania zo zákona. (...)

2. Najvyšší súd SR nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. (...)

3. Najvyšší súd SR sa vôbec nezaoberal mojou námietkou ohľadom predčasnosti podania dovolania. (...)“; a preto zotrváva na už formulovanom petite na rozhodnutie.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Pretože sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie označených základných práv rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd sa predovšetkým zaoberal otázkou jeho procesnej legitímácie v tomto konaní.

Predpokladom na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že fyzická osoba alebo právnická osoba je účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd, teda že je nositeľom tých základných práv a slobôd, porušenie ktorých namieta.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“), ktorý platil v čase rozhodovania najvyššieho súdu (od 1. januára 2006 je účinný nový zákon o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), sú účastníkmi konkurzu veritelia, ktorí podali na vyhlásenie konkurzu, veritelia, ktorí prihlásili svoje pohľadávky podľa § 20 (konkurzní veritelia), a dlžník.

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. účastníkmi konkurzu sa stanú aj veritelia pohľadávok proti podstate (§ 31 ods. 3) a veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c), ak ich nárok nebol uspokojený a uplatnili pohľadávku na súde, ktorý vyhlásil konkurz, žalobou, prihláškou alebo ak sú zahrnutí do zoznamu na účely rozvrhu (§ 29 ods.1).

Podľa § 66e ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. sa na konkurz primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Správca konkurznej podstaty alebo predbežný správca nie je v konkurznom konaní v pozícii účastníka konania. Je osobitným subjektom konkurzného konania (osobou na konaní zúčastnenou). Do funkcie ho ustanovuje súd, ktorý ho v zákonom ustanovených prípadoch môže funkcie aj zbaviť. Súd je oprávnený vykonávať nad činnosťou správcu konkurznej podstaty dohľad (vyžiadať si od správcu správu a vysvetlenie, nahliadať do jeho účtov a vykonávať potrebné zisťovania). Správcovi môže uložiť, aby si vyžiadal na určité otázky názor veriteľského výboru, alebo správcovi môže dať pokyny sám. Základnou úlohou správcu je zistenie a zabezpečenie majetku a jeho následné speňaženie. Pri plnení

týchto úloh je povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a má samostatné postavenie tak voči úpadcovi, ako aj voči veriteľom. Zákonná úprava konkurzného konania mu zveruje realizáciu takých úkonov, ktorých výkon samotným konkurzným súdom neprichádza vzhľadom na ich povahu a rozsah do úvahy.

Z uvedených skutočností vyplýva, že ide o subjekt, prostredníctvom ktorého konkurzný súd zabezpečuje naplnenie cieľov a účelu vyhláseného konkurzu. Jeho procesné postavenie a vzťah ku konkurznému súdu vylučujú možnosť, aby bol správca konkurznej podstaty nositeľom práv vytvárajúcich vo svojom súhrne obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 až 50 ústavy) priznaného výlučne účastníkovi konania, s výnimkou tých fáz konkurzného konania, v ktorých sa bezprostredne rozhoduje o jeho práve na náhradu výdavkov a na odmenu (teda o majetkových právach civilnej povahy obdobným právam účastníkov konania). Aj v takomto prípade však ide (z hľadiska predmetu a účelu konkurzného konania) o vedľajší procesnoprávny vzťah. Ochrana práv správcu konkurznej podstaty vo fáze konkurzného konania, v ktorej sa bezprostredne rozhoduje o jeho právach, sa (z hľadiska základného práva na súdnu a inú právnu ochranu) zabezpečuje právom správcu konkurznej podstaty napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa opravným prostriedkom – odvolaním.

Ústavný súd v súvislosti s predchádzajúcim odôvodnením a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou (II. ÚS 47/06) sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2007